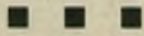

הפיתרון המתקדם וההומאני למשבר הלאומי שנוצר:

חנינה כללית

אייהנו בה כולם, על פי קריטריון אובייקטיבי. אם רוצים לתלות זאת במאורע לאומי כלשהו, הרי סיום מלחמת-הלבנון, שגרמה לפילוג ולטראומה כה עמוקים בציבור, יכול לספק את האמתלה המתאימה. הגיע הזמן לנקות את השולחן, לפתוח דף חדש, להתחיל מחדש.

אני מכיר, כמובן, את הטענות נגד חנינה כללית, ואיני מזלזל בהן. הן כבדות-מישקל, אומרים כי שיחורם הסיטוני של עבריינים יגביר את הפשיעה ויסיף עבודה למישטרה. משום-כך מתנגדים ראשי-המישטרה תמיד לרעיון זה. **עד כמה שידוע לי, הדבר לא הוכח. האם גאה גל**

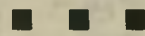
אם תינתן חנינה נפרדת לסוג זה של פושעים, הרי פירוש הדבר מתן גושפנקה ממלכתית לעושים, למי עשים ולמניעיהם.

תהיה זאת הכרזה, קבל עם ועולם, שמדינת-ישראל מתייחסת בסלחנות לרצח ערבים ולפיצוץ מיקרשים מוסלמיים. המסר יהיה לכל: **מותר רצונו לבצע מעשים כאלה. מדינת-ישראל קורצת בעין או עוצמת עין. החנינה מוכתחת מראש.**

לא יועילו כל עלייהתאנה שבהם מבקשים לכסות את ערוות הרעיון החיני, כגון, "הבעת חרטה" ודיבריהבל מסוג זה. אם תעניק מדינת-ישראל חנינה לטרוריסטים היהודיים, היא מציעה את עצמה חרמשמעית לצד הטרור היהודי. מנהיגיהטרור יהיו, למעשה, למנהיגי המדינה. העובדה שממלא-מקום ראשי-הממשלה מציע זאת כפה מלא,

אני כותב את הדברים האלה אחרי לבטים קשים. התייעצתי עם מישפטנים, קרימינולוגים ואנשים אחרים, שאני מחשיב את דעתם. חלקם תמכו בהצעת, חלקם פסלו אותה וכל.

גמרתי ואמר להעמיד אותה לדיון ציבורי. **ההצעה: להכריז על חנינה כללית.**

פעמים בתולדותיה הכריזה מדינת-ישראל על חנינה כללית.

מועצת-המדינה הזמנית הכריזה על החנינה הראשונה בישרי בתה האחרונה, לפני שמסרה את השלטון לידי הכנסת הנבחרת הראשונה.

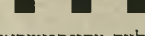
החנינה הכללית השניה הוכרזה ביולי 1967, בעיקבות מלחמת ששת-הימים. היא לא חלה על סוגים מסויימים של עבריינים, אך רוב רובם של אסירי ישראל שוחררו. היה זה אקט של חסד — ואולי גם אקט של הודיה — על הניצחון המזהיר של צה"ל, שנראה אז לרבים כמעשה של נס והצלה.

אולם בין מצדדי החנינה היו אז גם מי שסברו כי החנינה עצמה היא מעשה מועיל ונכון, בלי קשר למאורע החיני בלשון.

כך אמר אחד המישפטנים המכובדים ביותר בכנסת, ראובן ארוי ממפ"ם: "אין זה הכרחי שחנינה תינתן רווקא לרגל מאורע מדיני בלתי-רגיל בחיי המדינה. גנא לנו כי סכירה גם חנינה שניתנה בפרקיומן מתקבל על הדעה, גם ללא סמיכות למועד מסויים. אם יש לכך הצדקה ציבורית וחברתית."

זו היתה דעתי אז, וזוהי גם דעתי היום. אני כעד חנינה כללית מדי פעם — אמנם לעיתים רחוקות — כדי לרוקן את בתי-הכלא ולאפשר להמוני עבריינים להתחיל בחיים חרשים.

אך איני רוצה להסתיר כי העיתוי של הצעתי נובע כעת ממצוקה לאומית אקטואלית, שיש לה השלי כות חברתיות, מישפטיות, מדיניות ורוחניות מרחי קות-לכת.

בחרש שעבר נאלצה מדינת-ישראל לשחרר 1150 "אסירי רים כישחוניים" במיסגרת חילופי-שבויים.

אילו הוחזקו אסירים אלה מלכתחילה כשבויי-מלחמה, לא היתה בכך כל בעייה. אך מדינת ישראל לא העניקה לאנשים אלה מעולם מעמד של שבויי-מלחמה, אלא התעקשה להתייחס אליהם כאל פושעים פליליים רגילים, בתוספת התואר "בישחוניים". לכן היה שיחרורם כרוך בתרגילים של לוליינות מישפטית, שלא היו מכובדים ביותר.

מובן ששיחרור זה הביא בעיקבותיו מיד צעקה גדולה. היתכן לשחרר ערבים שרצחו (או ניסו לרצח) יהודים — ולא שוחררו יהודים שרצחו (או ניסו לרצוח) ערבים?

כבר אמרנו והוכחנו שזוהו מין ושאינו מינו, ושאין כל דמיון בין חנינה ובין הענות לסחיטה. אך הגיון לחוד ורגשות לחוד. חלק גדול של הציבור מאמין שנוצר כאן מצב בלתי-סביר ובלתי-צודק.

הלחץ הציבורי גרם לתהליך פוליטי, גלוי ונסתר, המבטיח עתה את שיחרורם המוקדם של הטרוריסטים היהודיים. קיימת על כך הסכמה בין הליכוד, המערך והדתיים, ורק על השיטה המדייקת עדיין לא הוחלט.

הנטייה היא עתה לערוך קומדיה מישפטית מבישה: להמשיך במישפטיה לקוות שהשופטים יגורו לרוב הנאשמים עונש-מאסר מיועריים אשר יאפשרו שיחרור מידי, ולהעניק חנינה אישית לכל האחרים. כלומר: להפוך את החוק והמישפט לחוכא ואיטלולא.

הנאשמים עצמם קיבלו על כך הבטחה מפורשות. ולראייה: הם הנטיקו בכל התרגילים המישפטיים, ומבקשים להאיץ את מתן פסקי-דין. נאשמי-הרצח ויתרו על מישפט נפרד והצטרפו למישפט הכללי. הנמלטים מבקשים לחזור ארצה כדי להישפט במהירות.

כל זה כדי שהקומדיה תוכל להגיע לסיומה המהיר.

אינני מעלה על דעתי אסון יותר גדול מאשר מתן חנינה מיוחדת לסוג זה של פושעים ופשעים.

אנשי-הטרור ביצעו פשעים נתעבים. הם ירו ללא-אבחנה לעבר סטודנטים הפיסים-משפע, שהיו שקועים בלימודיהם, וערכו בהם טבח. הם הניחו מיטענייהבלה באוטובוסים, שהיו אמורים להוביל גברים, נשים וילדים, ערבים, זרים ואולי גם יהודים. הם ניסו לרצוח וגרמו חבלה חמורה לראשי-הציבור. הם תיכננו את פיצוץ המיקרשים המוסלמיים. אילו ביצעו את זממם, היו עלולים לגרום לתבערה עולמית ולהריגת אלפי יהודים בפוגרומים ברחבי העולם המוסלמי.

כל הפשעים האלה בוצעו על רקע פוליטי-רעיוני.

של שיעה בי-1949 או בי-1967? התשובה היא, כמדומני, שלילית.

אומרים שמרבית המשחררים חוזרים במשך הזמן לכלא. זה נכון כשלעצמו. אך זה נכון לגבי כל המשחררים. גם מי שזוכים בשיחרור בתום ריצוי עונשם.

ואולי יש לראות גם את הצד השני של המטבע: לפחות חלק מן המשחררים לא יחזרו לכלא. הם ישתמשו בהזדמנות זו כדי לפתוח דף חדש בחייהם ולציאת מן המעגל הטרואני של חטא ועונשו.

אומרים כי חנינה סיטונית, להבדיל מחנינה אישית, מערערת את סמכות בתי-המישפט.

זה היה נכון, אילו היה מדובר בחנינה כל כמה שנים. אך אנו מדברים גם על חנינה כמעשה חריג מאוד, אחת לדור.

החנינה השניה היתה חיי שנים אחרי הראשונה. החנינה השלישית, אם תתקבל הצעה זו, תהיה גם היא בדיוק חיי שנים אחרי השניה.

אם רוצים, אפשר לסייג הפעם את החנינה, כשם שסוייגה החנינה השניה. אז הוצאו מתחולת החנינה כמה וכמה סוגים של עבירות.

אפשר להוציא עבירות מסויימות מתחום החנינה — ובלבד שהקריטריון יהיה אובייקטיבי וטוב לכל, בלי הבדלים של דת, גזע, לאום, עדה ומין.

למשל: אם רוצים אפשר להוציא מן הכלל רוצחים או אנשים, או פושעים אלימים שנהגו באכזריות מיוחדת. אפשר להסתפק בהפחתת העונש לגבי סוגים מסויימים של עבריינים. זה פוגם בכלליות החנינה, אך אין זה פוגם ברעיון עצמו — כל עוד יישמרו עקרונות השיוויון והצדק.

אני גם מציע שלא תהיה זאת חנינה מוחלטת, כמובן המילולי של המושג, אלא הסיכת עונשי- (המשך בעמוד 32)

ושמיגוון עצום ורב של פוליטיקאים, רבנים ואישי-ציבור שונים מציעים עתה הצעה נלווה זו, מחמירה את המצב שיבעתיים. **אם תתגשם, חלילה, יהיה זה סוף מדינת-החוק, ביזוי מערכת-המישפט, השפלת הנשיא ואובדן אחי רוני הנכסים הדמוקרטיים שהציבור יכול לכבדם.**

אם ניתן למנוע אסון זה?

אנשי-הרוח ופרשנים כותבים מאמרים נגדו. אך בצמרת המדינה כבר קיימת הסכמה אילמת לביצוע השיחרור. מחנה-השלום מפולג ומפורד, עייף ורצוף, כאשר ראשו שונאים איש את רעהו ואינם מסוגלים לשתף פעולה. לא תצמח ממנו ישועה, כאשר מולו עומד מחנה גדול ורב, נלהב ומשולהב, מלוכד ותקיף. **קשה להאמין שנשיא-המדינה יעמוד לברו מול הלחץ האדיר הזה.**

הדבר לא ייעצר כאן, בעיקבות שיחרורם של אנשי-הטרור, יבואו דרישות נוספות. אם יש לחון רוצחי-ערבים — מדוע רק את הפרוטקציונרים האלה? מדוע לא את רוצחי הנגיה-מונית? מדוע לא את בן-שימול, יורה הטיל באוטובוס, ואת שאר אנשי מאיר כהנא?

כבר הושמעה התביעה לשחרר את כל האסירים. החוזרים בתשובה. כל רוצח יקח עימו כיפה, לחובשה ברגע שייתפס. ועל מערכת-המישפט יופקרו רבנים, שיחליטו מי ראוי לחנינה ומי לא — כמו האיתת-אללה באיראן.

ואחרי הרבנים באים עסקניה-השכונות. אם טרוריסטים אשכנזים, מדוע לא בני-מצוקה מירוחיים?

ומדוע לא צימחונים? או חובבי-חיות? או אדומי-שוער?

בנסיבות אלה יש מעלה עצומה לחנינה כללית: היא מונעת כל אפלייה. לא יהיה בה משום מתן גושפנקה ועידוד לסוג מסויים של פושעים, על רקע גזעני, לאומני, דתי או פוליטי.